

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1976

BRNO 1978

SIEDLUNG AUS DER MITTLEREN BURGWALLZEIT BEI MORKŮVKY

/Bez. Břeclav /

Josef U n g e r , Regionální muzeum Mikulov

Bei der Tiefackerung in der Flur "Přestavky" westlich von Morkůvky wurden im Oktober 1975 ungefähr 9 Objekte gestört, die sich als unregelmässige Flecke aschiger Erde abhoben. Fr. Kincl aus Morkůvky gewann aus den Objekten Keramikscherben, Tierknochen, Lehmewurf, einen eisernen Gegenstand /Klappmesser ? /, eine beinerne Ahle, Schlackestücke und Gesteinproben, die er dem Museum in Mikulov übergab. Die Funde kann man nach der Keramik in die mittlere Burgwallzeit datieren.

WEITERES MITTELBURGWALLZEITLICHES GRÄBERFELD BEI VELKÉ BÍLOVICE

/Bez. Břeclav /

Josef U n g e r , Regionální muzeum Mikulov

Beim Aushub eines Kanales für Bewässerungsrohre in der Flur "Od Čejkovska" auf einer mäsigen Anhöhe nordöstlich von Velké Bílovice wurden im November 1976 einige Skelettgräber gestört. Auf den Hinweis von M. Lebloch aus Velké Bílovice wurde die Lokalität untersucht, wobei man feststellte, dass durch den 1m breiten Kanal ungefähr 8 Gräber gestört worden waren, deren Grabgruben in das sandmergelige Liegende eingetieft waren. Das Gräberfeld wurde in einer Länge von 30 m erfasst. Bei dem Schädel aus einem der Gräber barg M. Lebloch ein kleines Bleikreuz und Bleiperlen.

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM V OLOMOUCI - PEKÁRNÍ ULICI

/okr. Olomouc /

Josef Bl á h a , OSS P P O P Olomouc

/Obr. 43, 44, tab. 15 /

V lednu roku 1976 bylo při výkopu pro plynovod v Pekární ulici /v areálu olomouckého Předhradí / narušeno na několika místech středověké zdivo zaniklého augustiniánského kláštera Všech svatých /křížová chodba, studna na rajském dvorku, pohřby mnichů /, vystavěného na poč.16. století. Odkryty byly i zdi původního kostela Všech svatých, který je doložen písemně od 14. století. Klášter, včetně kostela, byl rozbořen na počátku 19. století. Zevrubnějším průzkumem a dokumentací obnažených půdních profilů byly získány i další doklady k nejstarším dějinám olomouckého Předhradí. Prozkoumány byly objekty, dokládající v těchto místech existenci pravěkých sídlišť počínaje eneolitem. Nejdůležitější byl však objev neporušených vrstev ze slovanského období /nejpozději od 10. do 12. století / s bohatými nálezy keramiky, kostí, výrobních nástrojů /proplétáčky, nože / a ozdob /skleněné korálky a stříbrná náušnice /. Mladší vrstvy nalezeny nebyly - byly strženy v souvislosti s rozsáhlou přestavbou v minulém století. Dokumentovány byly i zbytky městské hradby, stojící na okraji skalnatého srázu, dlažba středověké cesty vedoucí podél hradby k zaniklé bráně Všech svatých atd. Ke starším slovanským dějinám je nutno připomenout, že i zde /podobně jako při starších výkopech v prostoru dnešního Vlastivědného ústavu / bylo možno doložit ve skále tesanou, podél pozdějších hradeb se táhnoucí prohluben. Jedná se patrně o součást staršího /slovanského ? / fortifikačního systému, který pak byl zahrnut do středověkého opevněného areálu. Výsledky osteologického rozboru ukázaly, že se ve slovanské vrstvě nacházejí ojedinělé lidské kosti. Vzhledem ke zmíněným starším nálezům z prostoru Vlastivědného ústavu se nabízí možný výklad, že nálezy korálků a snad i další předměty ukazují na existenci rozrušeného slovanského pohřebiště v těchto místech. Osteologický materiál z Pekární ulice určil dr. Z. Kratochvíl.

Rescue excavation in Olomouc - Pekárni Gasse /Bez. Olomouc.
Beim Aushub der Gasleitung im Jahre 1976 wurde das Gemäuer der Augustiner-Klosterwüstung der Allerheiligen aus dem Beginn des 16. Jahrhunderts gestört. Auch die Mauern der ursprünglichen Kirche der Allerheiligen, die in den schriftlichen Quellen im 14. Jahrhundert erinnert wird, wurden abgedeckt. Man hat prähistorische Siedlungsschichten und Objekte /Neolithikum, Bronzezeit / und reiche ungestörte slawische Schichten /10.-12. Jahrhundert / untersucht. Dokumentiert wurden Überreste der Stadtmauern und gleichfalls die Plasterung eines mittelalterlichen Weges längs dieser. Festgestellt wurde eine in den Felsen gemeisselte und im Inneren längs der mittelalterlichen Wälle verlaufende Eintiefung. Es handelt sich vermutlich um den Bestandteil eines älteren /slawischen ? / Fortifikationssystemes, das dann in das mittelalterliche befestigte Areal einbezogen wurde. Einige Funde aus slawischen Schichten weisen vermutlich auf die Existenz eines gestörten slawischen Gräberfeldes an diesem Ort.

VÝZKUM HRADIŠTĚ PETROVA LOUKA U STRACHOTÍNA /okr. Břeclav /

Marie Kostelníková, AÚ ČSAV Brno

V roce 1976 byl prováděn další zjišťovací výzkum slovanského hradiště Petrova louka u Strachotína. Zatímco v roce 1975 jsme se zabývali odkryvem plochy v severní části hradiště s nálezy převážně z 11. a 12. století, zahájili jsme v tomto roce výzkum na jihozápadní straně. V blízkosti valu jsme položili dvě sondy. První z nich S I-76 byla v místech, kde se terén nepatrně prohýbal do jazykovitého výběžku sníženiny ve středu jižní části hradiště. Sonda ukázala, že hladina podložního písku zde zůstává v jedné rovině, sníženina vznikla jen na povrchu v náplavových hlínách.

Druhou sondu S II-76 jsme počali odkrývat ve vzdálenosti asi 15 m od valu v místech, kde se terén začíná snižovat k zmíněné depresi, a kde rostlinný pokryv /stejně jako u sondy S I-76 / ukazoval, že jde o půdu většinou podmáčenou. Využili jsme neobvyklého sucha roku 1976, protože se v těchto místech za normálních podmínek stále udržuje vlhkost a výzkum je tím ztěženo.

Sonda S II-76 byla dlouhá 15 m a široká 5 m. Tvrdá tmavá hlína s nálezy slovanské keramiky a zlomky železných předmětů zde byla 80-100 cm mocná. Teprve v hloubce 80 cm se přišlo ve čtverci S II/1-76 na zbytky stavení s hliněnou pecí. Jeho dno bylo v hloubce 130 cm pod úrovní dnešního terénu. V této hloubce byla ještě ve čtverci S II/3-76 tmavá hlína /snad objekt - jáma /.

Výzkum v roce 1976 nebyl uspokojivě dokončen jednak proto, že hlína byla suchem ztvrdlá, takže odkryv si vyžádal nejméně dvojnásobnou námahu a čas, jednak se počala zvedat hladina spodní vody. I takto však bylo možno zjistit další skutečnosti o hradišti Petrova louka.

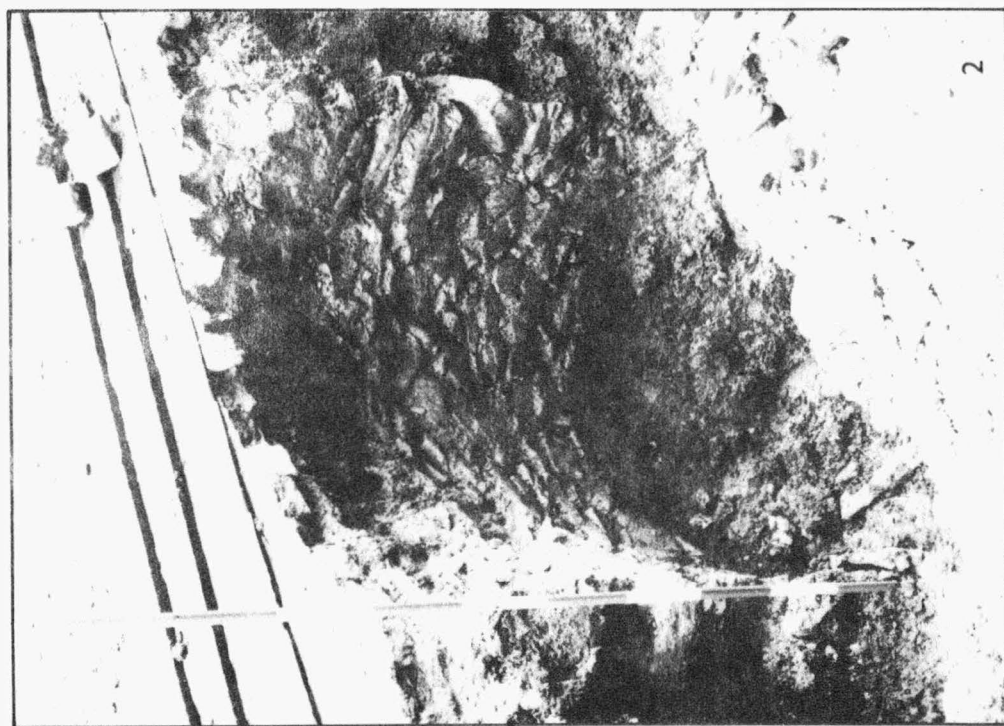
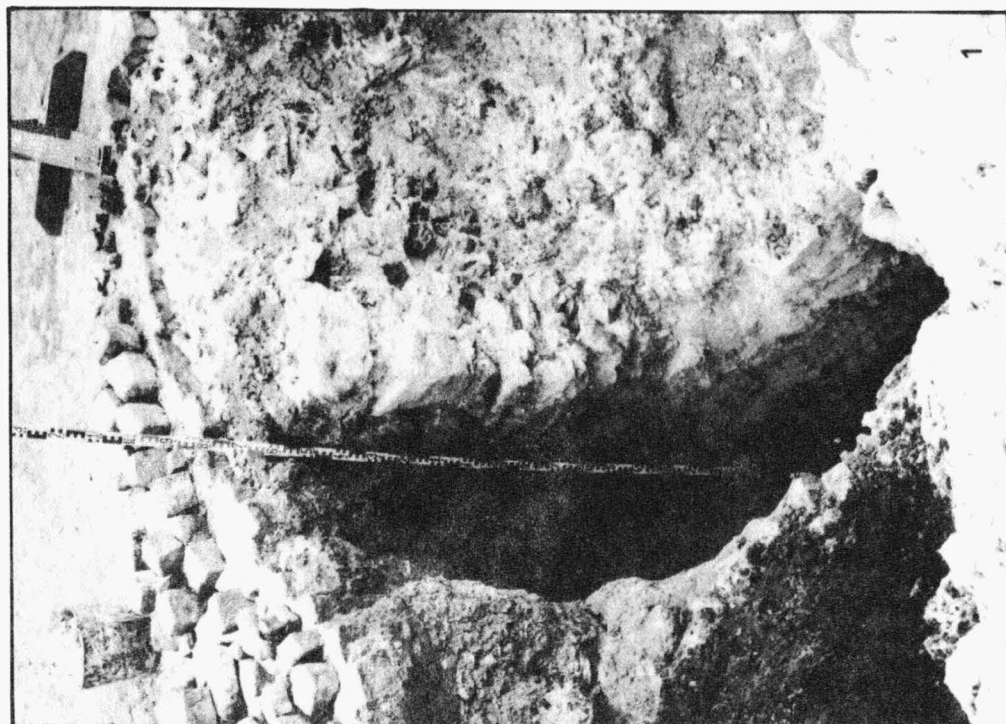
Nález pece v hloubce 80 cm pod dnešním terénem a dno objektu v hloubce 130 cm dokazují zcela jasně silně změněný vodní režim. Tam, kde je dnes po většinu roku podmáčená hlína, byla stavěna stavení s pecemi. Stavba a vrstvy nad ní jsou datovány jednak keramikou, jednak železnou ostruhou, která se našla ve čtverci S II/3-76 v hloubce 80 cm. Ostruha má prohnutá ramena a vidlici / na níž bylo původně upevněno ozubené kolečko /. Podle datování Z. Hilczerówny /1 / se tyto ostruhy objevují nejdříve na přelomu XIII/XIV. století, jejich výskyt můžeme tedy zde předpokládat ve XIV. století. Ke ramický materiál, zastoupený světle šedými tvrdě pálenými střepy, střepy tenkostěnnými, černavými, zdobenými pásy rytými radýlkem, zlomky několika pokliček a uch, ukazuje na XIII. a XIV. století. Dvě kostry, nalezené u paty valu, byly bez nálezů a nepomáhají datování.

Hradiště Petrova louka u Strachotína bylo osídleno poměrně dlouho. Zatím se nám podařilo odkrýt jen malou plochu. Zdá se, že hlavní opevnění se vztahuje na dobu Břetislavovu, 11. století, ani později však, alespoň jeho část nezůstává opuštěna, osídlení je tedy možno doložit ještě v XIII. a XIV. století.

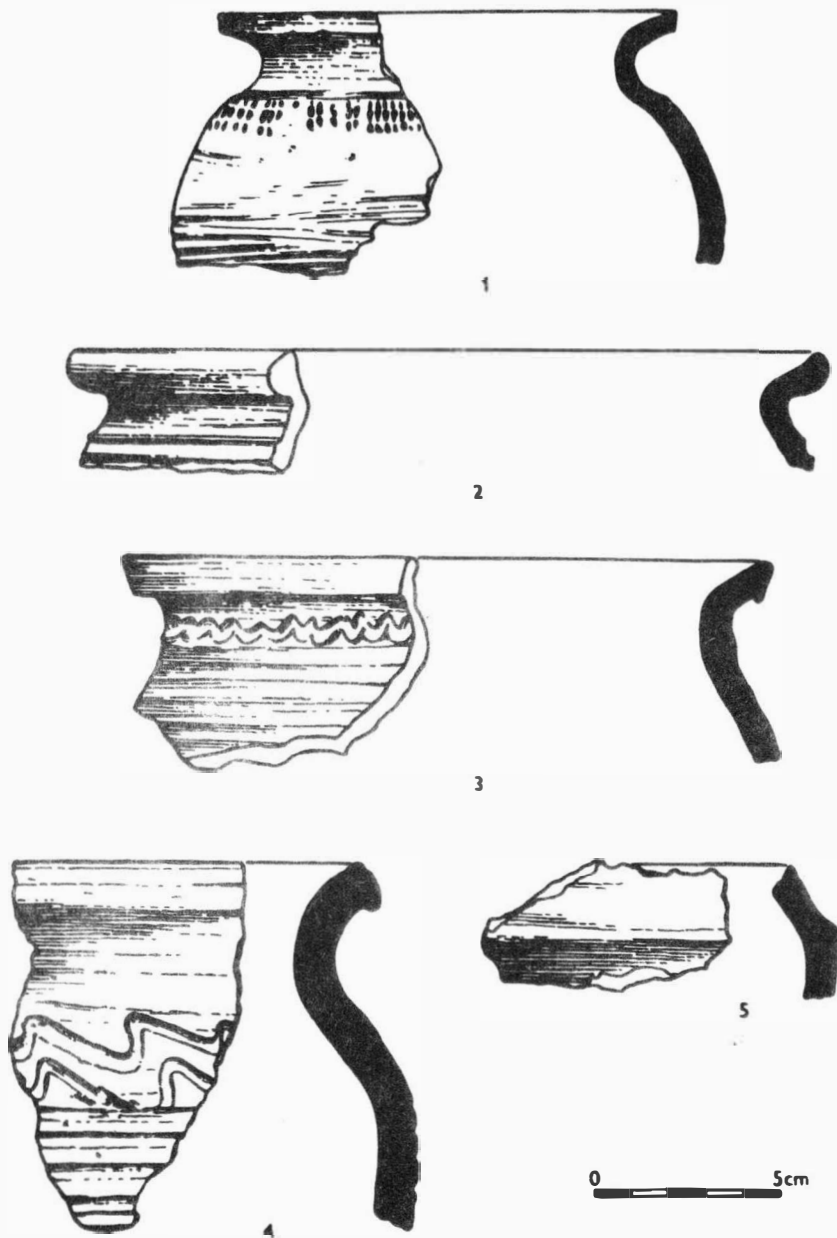
Literatura:

Z. Hilczerówna, Ostrogi polskie z X - XIII wieku, Poznań 1956.

Grabung des Burgwalles Petrova Louka bei Strachotín /Bez. Břeclav/. Im Jahre 1976 wurde die Grabung im südwestlichen Teil des Burgwalles, an jenen Stellen durchgeführt, die durch das Grundwasser durchnässt werden. In diesem trockenen Jahr war es möglich, bis über 1m tief zu graben. In dieser Tiefe fand man ein eingetieftes Objekt mit Ofen. Die Funde, ob nun schon Keramik oder ein Sporn mit Bügel zum Befestigen des Zahnrädchens, datieren diesen Teil des Burgwalles in das 13. und 14. Jahrhundert.

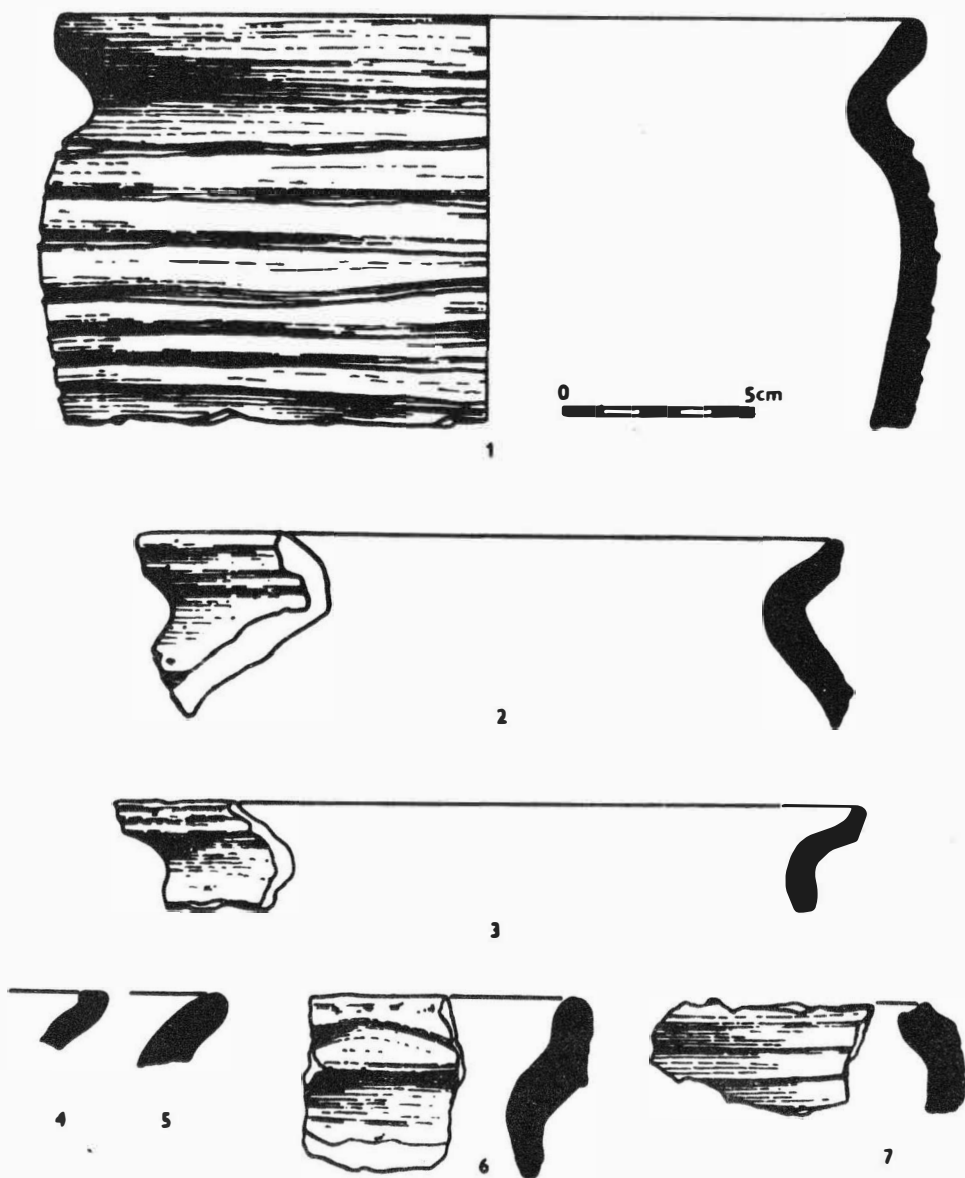

Tab. 15
Olomouc, Pekárni ulice /okr. Olomouc / . 1 obnažená zeď kostela Všech svatých; 2 zasypaná studna
uprostřed rajského dvora zaniklého augustiniánského kláštera. - 1 entblösste Schiffmauer der Kirche
der Allerheiligen; 2 verschütteter Brunnen in der Mitte des Paradieshofes der Augustinianerkloster-
wüstung.

Obr. 43

Olomouc, Pekárni ulice /okr. Olomouc / . Ukázky keramiky ze slovanské vrstvy. - Keramikauswahl aus der slawischen Schicht.

Obr. 44

Olomouc, Pekárni ulice /okr. Olomouc /. Ukázky keramiky ze slovanské vrstvy. - Keramikauswahl aus der slawischen Schicht.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1976.

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : Bronzová přezka ze slovanského sídliště v Mutěnicích
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Guttwaldov, provoz 34 -
Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI-73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné